

Informacija

o otpisu zatezne kamate korisnicima

Programa za kontinuirano stimulisanje zapošljavanja i preduzetništva

Zavod za zapošljavanje Crne Gore dostavio je Ministarstvu rada i socijalnog staranja dopis sa zahtjevom za otpis zatezne kamate korisnicima kredita za samozapošljavanje, radi upućivanja istog Vladi Crne Gore, na razmatranje i usvajanje.

U zahtjevu se navodi da je Vlada Crne Gore februaru 1999. godine donijela Program za kontinuirano stimulisanje zapošljavanja i preduzetništva u Crnoj Gori, koji je u funkciji razvoja malog porodičnog biznisa i podrške nezaposlenim licima da ostvare svoje poslovne ideje.

Programom je predviđeno da se, kroz razvoj preduzetništva i finansijsku podršku, omogući licima koja se nalaze na evidenciji Zavoda za zapošljavanje Crne Gore da otpočnu sopstveni biznis i na taj način zaposle sebe i druge.

Programom se dodjeljuju kreditna sredstva po povoljnijim uslovima od tržišnih i stimuliše razvoj malih i srednjih preduzeća čime se utiče na smanjenje nezaposlenosti i stvaranje ekonomski povoljnog ambijenta, koji će dugoročno obezbijediti nova radna mjesta. Iznos kredita po novozaposlenom je 5.000,00€, a odobravaju se za otvaranje najviše tri nova radna mjesta. Krediti su odobreni sa grace periodom od 12 mjeseci, rokom otplate od 3 godine i kamatnom stopom 4% (za opštine na sjeveru i zahtjeve podnijete od strane žena 3%). Datum početka prve otplate je 6 mjeseci nakon isteka grace perioda. Garancija za povraćaj kreditnih sredstava su dva kreditno sposobna žiranta, kao i fiducijarno pravo prenosa svojine na davaoca kredita.

Sredstva za realizaciju ovog programa obezbijedena su od strane Vlade Crne Gore, posredstvom Zavoda za zapošljavanje Crne Gore i usmjerena preko poslovnih banaka sa kojima je Zavod za zapošljavanje zaključio Ugovor o komisionom plasmanu kreditnih sredstava, po proceduri koja je podrazumijevala: podnošenje zahtjeva od strane korisnika, odobravanje zahtjeva od strane nadležne komisije Zavoda, donošenje Odluke od strane Upravnog odbora Zavoda za zapošljavanje, zaključivanje Ugovora o kreditu sa Zavodom za zapošljavanje i prenos sredstava preko poslovne banke koju je izabrao podnosilac zahtjeva.

Članom 7 Ugovora o kreditu, definisano je da u slučaju neblagovremenog plaćanja dospjelih obaveza po kreditu, korisnik kredita je dužan da plati banci na račun davaoca kredita dospjele anuitete uvećane za zateznu kamatu i troškove naplate potraživanja. Ukoliko glavni dužnik ne ispuni obavezu vraćanja kredita, žiranti su u obavezi da izvrše povraćaj cjelokupnog iznosa duga sa zakonskom zateznom kamatom.

S obzirom da se većinom radi o socijalno ugroženoj kategoriji stanovništva koja je na ovaj način rješavala svoje egzistencijalno pitanje i da su u pitanju početnici u biznisu, bez iskustva, određeni broj projektnih ideja nije bio uspješan, radi čega krediti nijesu vraćani, a korisnici kredita su se vratili na isti status nezaposlenog lica i nijesu u mogućnosti da vraćaju kredit. Žiranti dolaze u situaciju da vrše povraćaj i glavnog duga i zatezne kamate, bez svoje krivice, a često i bez saznanja da dug nije vraćen. Treba uzeti u obzir da i u razvijenim zemljama oko 70% biznis ideja se pokazuju kao neuspješne. Takođe, negativan uticaj su imale i krizne godine, koje su i mnogo veće privredne subjekte dovele u poziciju da traže pomoć od države.

Kako se značajan broj korisnika kredita obratio Zavodu za zapošljavanje sa predlogom da bi mogli vratiti glavni dug, a da zateznu kamatu nijesu u mogućnosti da vrate jer ista često dostiže vrijednost kredita, smatramo da bi otpis zatezne kamate trebalo da bude stimulativna mjera korisnicima za povraćaj glavnog duga, što bi ujedno

poboljšalo i cjelokupnu naplatu plasiranih kredita. Korisnicima kredita bi se otpisala zatezna kamata nakon što izvrše povraćaj glavnog duga sa redovnom kamatom i o istom dobiju potvrdu od poslovne banke.

Shodno navedenom, oslobodila bi se sredstva koja se nalaze u glavnici i redovnom prihodu od kamate koje Zavod za zapošljavanje potražuje od korisnika kredita na koje se mjera otpisa zatezne kamate odnosi. Treba istaći da zatezna kamata nije očekivani prihod, već sankcija za neizvršenje obaveza koje proističu iz ugovora o kreditu. Otpisom zatezne kamate pored socijalnog aspekta, brže bi oslobodili plasirana sredstva, koja bi se ponovo plasirala kao krediti.

Obzirom da Zavod za zapošljavanje nije finansijska institucija, kreditiranje se realizuje preko poslovnih banaka sa kojima je Zavod sklopio ugovore o komisionom plasmanu kredita, što podrazumjeva da banke, u svoje ime a za račun Zavoda, vrše radnje koje podrazumjevaju sklapanje ugovora sa krajnjim korisnicima, plasman sredstava, obračun redovne i zatezne kamate i ostalih radnji sve do konačne naplate kredita.

U tom smislu, obračun zatezne kamate po bankama koje su učestvovala i učestvuju u ovom komisionom poslu je kako slijedi:

	Obračunata zatezna kamata po osnovu dospjelih obaveza €	Broj lica na koja se obračun zatezne kamate odnosi	Prijedlog- Otpis zatezne kamate	%	Broj lica kojima bi se otpisala zatezne kamata	%	Mogući efekat naplate u slučaju otpisa zatezne kamate
Societe Generale Montenegro	1.454.812,63	691	194.036,90	13	190	27	384.633,30
Prva banka	284.421,45	457	53.488,88	18,8	100	21	275.869,00
Atlas banka	63.298,55	32	34.631,38	54,7	16	50	75.481,71
Banka za razvoj	29.997,11	32	4.549,24	15	4	12,5	18.219,64
U k u p n o	1.832.529,74	1212	286.706,40	15	310	25	754.203,65

Iz navedenog slijedi da obračunata zatezna kamata po osnovu dospjelih obaveza, za 1.212 korisnika kredita za samozapošljavanje na dan 15.10.2018.godine, iznosi 1.832.529,74 €. Prijedlog otpisa zatezne kamate u iznosu 286.706,40 € se odnosi na 310 lica protiv kojih je pokrenut postupak prinudne naplate, a čijim bi se otpisom mogla očekivati naplata 754.203,65 € duga.

Analiza korisnika kredita je izvršena na osnovu uvida u njihove analitičke kartice, odnosno stanje otplate dospjelog duga, kao i pristigle zahtjeve i interesovanja korisnika kredita u smislu njihove usmeno iskazane spremnosti da otplate kredit, ukoliko bi im bila otpisana zatezna kamata.

Otpis zatezne kamate nije bezuslovan, već podrazumijeva otplatu glavnog duga sa zateznom kamatom do 31.12.2020.godine.

U tom smislu predlažemo da Vlada Crne Gore, za korisnike kredita koji će glavni dug sa redovnom kamatom otplatiti do 31.12.2020. godine, donese odluku o otpisu zatezne kamate.